

Poročnina lista: —
 Čelo leta : K 10—
 Pol leta : 5—
 Tri leta : 2.50
 Posredno : 1—
 Naj Avstrije: —
 Čelo leta : 15—
 Posamezne številke
 po 10 vinarjev.

STRAZA

Inocentijev ostanek
 na sultanu po 11 letih
 od čezno potovanja
 v turških ostankih
 — papir
 „Straza“ izhaja v posredni in petih papirih
 Subskripcije na to vrsto

Uredništvo in upravljanje: Maribor
 Preška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 9.—12. ure dopoldne

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 29. junija.

Italijansko bojišče.

Južnovzhodno od Gorice in na ozemlju Plöcken je bil sovražni artilerijski ogenj živahnejši.

Rusko bojišče.

Razen pomnoženega bojnega delovanja v Galiciji nič važnejšega.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 29. junija.

Francosko bojišče.

Hudi boji med kanalom La Bassee in Scarpe. Istotako pri Arrasu in na črti Hulluch—Gavrelle južnovzhodno od Arrasa. Hudi boji so se tudi vršili pri kraju Oppy, kjer se je Angležem posrečilo vdreti v prve nemške črte. Na črti Malancourt—Avocourt severozahodno od Verduna se je pa Nemcem posrečilo na dveh mestih vdreti v francoske postojanke.

Novi hrvatski ban.

Cesar je dne 29. junija imenoval poslanca dr. Antona pl. Mihaloviča za hrvatskega bana. Včeraj popoldne je novi ban v Laxenburgu v cesarjeve roke položil prisego.

Sklicanje ruske ustavodajne skupščine.

Petrograd, 28. junija.

Začasna ruska vlada razpisuje volitve za ustavodajno skupščino za dne 30. septembra 1917. — Zborovati pa bo začela skupščina dne 13. oktobra t. l.

Država in nemški narod.

(Izvirni dopis iz Dunaja.)

Kar imamo pri nas ustavno življenje, se sučejo politični boji največ krog razmerja nemškega naroda do države in do drugih narodov. Po številu sicer tvori nemški narod v Avstriji samo dobro tretjino vsega prebivalstva, vendar je gospodoval desetletja neomejeno v deželnih zborih in v državnem zboru. Z malimi izjemami so stale vlade na strani avstrijskih Nemcev, vsa moč je bila združena v njihovih rokah. Ko so pa drugi narodi napredovali gospodarsko in kulturno, so zahtevali opravičeno tudi za se tistega mesta v državi, ki jim gre. S krepkimi sunki se je posrečilo posameznim narodom si osvoboditi postojanke, ki jih je doslej smatralo nemštvo za svojo dedno posest. Razširjenje volilne pravice je pripomoglo največ, da so avstrijski Nemci izgubili neomejeno oblast po raznih deželah in zlasti tudi večino v državnem zboru. Nemštvo se je čutilo s tem hudo udarjeno. Navajeno je bilo, državne koristi smatrati za svoje in narobe, z eno besedo: Nemštvo je istovetilo sebe z državo. Kot namišljen steber države je zato branilo vsak čas svoje narodne koristi pod pretvezo, češ, da korist države zahteva državni jezik. Pozabilo je popolnoma, da vsi narodni boji niso bili naperjeni proti državi, ampak da je šlo za državo. Zadnji tak poizkus je vsled odločnega nastopa nenemških narodov, med katerimi jugoslovanski zastopniki niso bili zadnji, s Clamovim padcem srečno splaval po vodi. Se pred tremi tedni je bil naš boj za narodno avtonomijo in izjava jugoslovanske delegacije posebej v očeh naše birokracije — veleizdajstvo. Kolik preobrat v tem kratkem času. Kar se je zdelo nemogoče in nedosegljivo, prodira vedno dalje in globlje. Pojem narodne avtonomije, ki

more po mnenju resnih politikov, — tudi nemških — edino rešiti zamotani avstrijski problem, ni več grad, zidan v oblake, ampak vprašanje, s katerim se resno pečajo tudi nam sicer narodno nasprotni krogi. Avstrija ni narodna država, ampak država narodov. Njen obstoj, njena moč in napredek njenih narodov je odvisen od tega, ako jo bo mogoče tako preustrojiti, da bodo vsi narodi živeli in se razvijali svobodno drug poleg drugega in ne drug proti drugemu. Vprašanje je le, ako bodo Nemci pojmovali važnost sedanjega trenutka. Dogodki v parlamentu bi skoro kazali, da se v tem oziru pripravlja prevrat. Nemci se hočejo združiti v močno skupino, h kateri hočejo pritegniti tudi socialne demokrate. Ta nameravana združitev pomenja, da hočejo pokopati stare sanje o nadvladi nemštva nad drugimi narodi, o državni misliji nemštva in da se hočejo boriti z združenimi silami za svoje pravice kot narod proti drugim narodom. Isto dokazujejo razni pojavi v nemškem časopisju. To bi pomenjalo že v bližnji bodočnosti pot iz centralizma ven do narodne avtonomije. Duševni oče „Deutsche Volkspartei“, Fischhof, pravi nekje: Država, ki potom centralizma brez potrebe pospešuje sovražne spopade, postane torišče narodnih strastij, bojišče obupno se borečih narodov. Centralizem kot grob sloge narodov postane grob državnega obstoja.

Izjava dr. Korošca o stališču napram Seidlerjevemu ministrstvu.

Ko se je dne 26. junija v državnem zboru predstavilo novo ministrstvo, je v imenu Jugoslovanskega kluba podal načelnik dr. Korošec sledečo izjavo:

Parlament je bil tri leta obsojen k onemoglosti in molčanju. Danes imamo vlado, katera pravzaprav nima druge naloge nego da čaka začetka preuredbe monarhije, katero mora izvršiti predvsem parlament. Notranji politični položaj je popolnoma spremenjen. V tem političnem položaju smatrajo Jugoslovani za najvažnejše, da pokažejo svojo zvestobo do države s tem, da dovolijo sedanji vladi najpotrebnejše. Toda to bodo storili v trdni zavesti, da bo tudi država vedela za nas in da pripravljamo vlado, ki bo vzela v svoj program preureditev monarhije. Samo zaupanje v bodočnost narekuje Jugoslovonom njihovo sedanje stališče. Rane, ki so bile vsekane Jugoslovonom v tej vojni, so težke in globoke. Morje solz in krvi se razliva čez jugoslovanske pokrajine. V tem za jugoslovansko ljudstvo tako težkem času pa hočejo zastopniki Jugoslovonom pokazati ljudstvu, da niso do zadnjega trenutka opustili upanja v izboljšanje razmer. Upanja, da se bližajo Jugoslovani trenutku samoodločitve in svobode in da se približujejo s trdnimi koraki svobodni združenim domovini. Naloga vlade bo, da odstrani vse ovire, ki nasprotujejo preureditvi monarhije. Vlada torej ne sme pod nobenimi pogoji odlagati rešitve vprašanja o prehrani; istotako tudi ne sme niti trenutek čakati na zopetno upostavitve ustave in zakonitosti; pred vsem mora vlada tudi gledati, da se odpravijo vse vrste protizakonitih preganjanj na jugu naše monarhije. Vlada mora v notranjosti pripraviti mir med narodi. Ta notranji mir je brezpogojni predpogoj za splošni mir med narodi. (Viharno pritrjevanje pri Jugoslovanih.) Povsod na svetu prihaja čut človečanstva zopet o ospreddje; misel o kakem zaslužjevanju narodov nikjer ne najde odobravanja. Prvi znanilci svetovnega miru prihajajo očitno v deželo. Zaupamo trdno, da ne bo naša monarhija stavila nobenih ovir na pot želji in zahtevam trpinčenih narodov in naše zaupanje stavimo v ljubezen do pravičnosti našega monarha

in njegova neumorna prizadevanja za mir. (Burno odobravanje in ploskanje pri Jugoslovanih.) Iz tega razloga so se odločili Jugoslovani, da glasujejo danes za proračunski provizorij. Dostaviti pa morajo slovesno izpoved, da ostanejo trdni in neomajni v boju za svobodo samoodločitve jugoslovanske domovine. (Zivahno pritrjevanje in ploskanje pri Jugoslovanih.)

Državni zbor.

Seja dne 26. junija.

V tej seji se je predstavilo novo ministrstvo. Dr. vitez pl. Seidler je povdarjal prehodni značaj sedanjega ministrstva in je razvijal mali delavni program vlade: proračunski provizorij, podaljšanje poslanskih mandatov, volitev delegacij in pravičnejša razdelitev davkov potom uvedbe davka na vojne dobičke. Dalje je povdarjal ministrski predsednik, da bo skrbela vlada za trpeče ljudstvo, ki vstraja v tej vojni res na obēudovanja vreden način. Vlada bo obrnila vso pozornost preskrbi z živili in s premogom.

Voditelj finančnega ministrstva dr. Wimmer je predložil zbornici načrt zakonske predloge o obdajenju vojnih dobičkov. Poslanec Steinwender je kot poročevalec proračunskega ošeka poročal o štirimesečnem začasnem proračunu. Nato so podajali zastopniki raznih klubov izjave, ali bodo glasovali za proračun ali ne. Kmetijski poslanci so ostro kritizirali postopanje oblasti pri rekviriranju živil. Poslanec Parrer je imenoval razne centrale „židovska društva“, poslanec Huber pa jih je nazival „centrale odedruštva.“ Poslanec dr. Korošec je podal izjavo Jugoslovanskega kluba. Govor prinašamo v posebnem članku.

Ko so govorili vsi priglasi gorniki, je prešla zbornica k glasovanju. Proračunski štirimesečni provizorij se je sprejel z 292 glasovi proti 150 glasovom. Za provizorij so glasovali: Jugoslovani, Poljaki, nemški krščanski socialci, nemški nacionalci in nekaj članov Unio latine. Proti pa: Čehi, Ukrajinci, nemški socialni demokrati in italijanski poslanci iz južne Tirolske.

Seja, dne 27. junija.

V sredo, dne 27. junija, je predsednik ob začetku seje naznanil, da so poslanci Daszynski, dr. Stojan in dr. Hruban stavili na vlado nujna vprašanja, kako je glede priprav za mirovna pogajanja. Predsednik predlaga, naj interpelanti ob koncu seje utemeljijo svoja vprašanja.

Nato je bil začasni proračun sprejet tudi v 3. čitanju.

Zbornica je sprejela tudi predlogo, da se doba poslanskih mandatov podaljša do 31. dec. 1918.

Zbornica o mirovnih pogajanjih.

Nato je prešla zbornica k razpravi o vprašanjih prej omenjenih poslancev glede priprav za mirovna pogajanja.

Predlog poslanca Stojana, ki ga je vložil v imenu zveze katoliških duhovnikov v zbornici, se glasi: „Kot zastopniki krščanske vere ljubezni in miru smatramo za svojo dolžnost, ustrezajoč namenom sv. Očeta Benedikta XV. in Nj. Veličanstva cesarja Karla I., staviti sledeči predlog:

Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se nujno poziva, da stori vse potrebne korake za skorajšnji sklep častnega miru.“

Poslanec Daszynski je izjavil: Zahtevati moramo uradno izjavo o vojnih ciljih Avstro-Ogrske in njenih zaveznikov. Skrajni čas je, da nam avstrijska vlada sporazumno z zunanjim ministrstvom pove, kateri so naši vojni cilji in kake mirovne zahteve in mirovne pogoje bo naša država stavila v svetovni vojski. Če se nam pravi, da se nahajamo v obrambi, tedaj to ne odgovarja resnici, posebno ako pogledamo na vojni zemljevid. Geslo: brez pridobitev in brez odškodnin, še nič ne pove. Kako se naj s temi besedami reši poljsko vprašanje? Ali je priklonitev Galicije Poljski aneksija? Ali naj oropane zavezniške dežele ostanejo brez odškodnine? Kdo se bo pečal s tem, kako popraviti žrtve sedanje vojske? Na vse to zahtevamo odgovora.

Češko-katoliško-narodni poslanec Stojan je utemeljeval svoj predlog tako-le: Člani državnozbornske duhovniške zveze povzdigujejo svoj glas po miru, da

se more zbornica celotno in nerazdeljeno posvetiti socialni preosnovi in postaviti svoje sile v službo vsega, kar more človeštvo osrečiti in oblažiti. Člani državnozbornske duhovniške zveze so zastopniki krščanske vere, vere miru in ljubezni. Truditi se moramo, da se uresničijo mirovne želje sv. Očeta. (Pritrjevanje.) Člani zveze hočejo, da se udeležijo mirovno delo našega cesarja in da se ustrezno najbolj vročim željam naših narodov. Zelja po miru je splošna in samo tisti, ki postavljajo svoje osebne koristi nad splošno blagobit in korakajo preko mrtvih trupel in želijo doseči samo svoj cilj, niso za mir. V imenu človečanstva roti govornik vlado, naj stori vse, da pomaga privedi mir. Svoje poglede povzdignemo k tistim, ki odločajo o vojski in miru ter jih prosimo, naj v tej izstradalni vojski ne preslišijo prošnji mater in otrok. Mi poznamo težave, ki se jim nastavljajo na pot. Vlada naj ničesar ne spusti, da se doseže časten, a ne oborožen mir. Mi hočemo podpirati vse, kar nas opošča, in izogibati se vsemu, kar nas hači. V plemenitem tekmovanju so avstrijski narodi doprinesli velike žrtve. V zahvalo zato se jim naj da darilo svobodnega razvoja. Vsa monarhija se naj ojači in deli monarhije naj po svoje k temu prispevajo. Knez miru naj nakloni, da se bo zopet mir naselil v naši domovini, v nesrečni Evropi in na vsem svetu. Zbornica naj potrdi vprašanje državnozbornske duhovniške zveze in obistini se naj besede:

Vsa, kar solnce jo obsije,
Cveti mirna Avstrija!

Nato je katoliško-narodni Čeh dr. Hruban utemeljeval svoje vprašanje tako-le: Zastopniki češke, katoliške, narodne in krščansko-socialne stranke smatrajo za svojo najsvetejšo in najodličnejšo dolžnost vesti in sicer ne samo kot poslanci, ampak tudi kot katoliki, da storijo vse, kar je pripravno pospešiti zopetno zbliznanje med narodi. (Živahno pritrdjevanje.) Kakor je rekel papež Benedikt XV. v svoji spomenici po prvem vojnem letu, naj se v neizmerni plamen sovraštva vlije hladilne vode. To storiti pa more le udeleževanje pravega in čistega človečanstva, prave in resnične ljubezni do bližnjega. Da pripravijo v tem smislu tla za taka pogajanja, so se zbrali meseca februarja 1917 katoliški parlamentarci k mednarodni konferenci v Curihu v Švici. Načelom, ki jih je postavila ta konferenca, in resnemu prepričanju udeležencev popolnoma odgovarja vprašanje, ki se je danes radi miru stavilo v zbornici. Mi hočemo popolno gotovost in jasnost o tem, da bo vlada res vse storila, da pospeši mir ter vse po poštenosti prispeva v njegovo dosego. Kot resnični zastopniki širokih ljudskih krogov imamo pravico, da to poizvedemo. Končno pa odgovarja to, kar želimo, tudi visokim ciljem našega mladostnega cesarja ter je tudi našlo svoj izraz v cesarjevem prestolnem govoru. Vse to odgovarja najbolj vročim željam ljudstva. Vlada naj poslušša glas ljudstva, da ne bo prepozno. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Na vprašanja poslancev Daszynskega, Stojana in Hrubana je ministrski predsednik dr. vitez Seidler odgovoril sledeče: Na ta vprašanja bi pravzaprav moral odgovoriti zunanji minister, ker to spada v njegov delokrog. Sporazumno ž njim izjavljam sledeče: Domnevanje omenjenih vprašanj, kakor da bi c. kr. vlada pravico samoodločitve narodov priznala kot podlago za stalni mir, je krivo. Vlada stoji na stališču točke 5 temeljnega državnega zakona z dne 21. septembra 1867, po katerem se pravica, skleniti mir, pridržuje cesarju. Po tem določilo je vladarju tudi zaupana pravica, v tistem odločilnem trenutku varovati interese in potrebe avstrijskih narodov. Izrecno varujoč te vladarske pravice krone, je vlada vsak čas pripravljena, sporazumno s svojimi

zavezniki na podlagi častnega miru pričeti s sovražniki pogajanja, a odklanja vsako drugo podlago za mirovna pogajanja. Naš zunanji minister je javno izrazil našo pripravljenost za časten mir, kateri daje jamstva za prosti zavarovani razvoj monarhije. O tem niti naši sovražniki ne morejo dvomiti. Dokler naši sovražniki ne sprejmejo tega stališča naše vlade in naših zaveznikov, se bomo naprej borili v trdnem zaupanju, da bodo junaški čini naših armad, združeni z požrtvovalnim delovanjem zaledja, prinesli dan, ob katerem bo narodom monarhije s častnim mirom zasiguranj plačilo za njih vstrajanje. Od resničnega človečanstva narekovane namere, ki govori iz predloženih vprašanj in ki jih vlada popolnoma vpoštevata, se smejo smatrati kot dokaz, da ima politika osrednjih oblasti, katera stremi za dosego častnega miru, krepko oporo v prepričanju visoke zbornice, v volji avstrijskih narodov.

Govor ministrskega predsednika ni nič kaj zadovoljil zbornice, ki je upala, da bo dr. vitez Seidler dal bolj jasen odgovor in bo bolj krepko označil naše vojne, oziroma mirovne cilje. Po govoru ministrskega predsednika se je otvorila razprava o ministrovem odgovoru. Socialni demokrat Seitz je napadal zunanjega ministra grofa Černina. Izjavil je, da izvajanja ministrskega predsednika pomenijo veliko presenečenje. Ako je angleški ministrski predsednik Lloyd George pameten, naj da prvi stavek tega govora, v katerem vlada oporeka, da bi imeli narodi pravico določevati svojo usodo, javno nabiti. Take ministrske besede so naravnost voda na mlin naših sovražnikov. Izjava grofa Černina je taka, da more vojsko podaljšati in nanovo zanetiti vojno odločnost naših sovražnikov. — Češki socialni demokrat dr. Soukup je tudi napadal grofa Černina in se je zavzemal za težnje avtonomije Slovanov v Avstriji. — Nemški nacionalci dr. Stözl je govoril med pritrdjevanjem Nemcev ter je povdarjal, da še tudi naši sovražniki niso dali svojim narodom pravice, da bi sami določevali svojo usodo. Naglašal je, da ima država pravico brambe v sili. (Medklic socialnega demokrata Behyne: Zivijo vislice!) Dr. Stözl je zavračal poslanca Daszynskega, ki je v svojem govoru trdil, da so knezi in kralji povzročili vojsko. Po Stözljevem mnenju ni vojske povzročil noben cesar ali kralj, ampak dobičkaželjni kapitalizem.

Ob 5. uri popoldne se je seja zaključila.

Seja, dne 28. junija.

V teji seji se je nadaljevala mirovna debata. Prvi je govoril rusinski socialdemokrat Wityk, ki se je zavzemal za pravico samoodločitve narodov. Naslednji govornik, načelnik krščansko-socialne zveze, prelat Hauser, je povdarjal potrebo miru ter je o vladni mirovni izjavi pripomnil, da je bila prav nerodno sestavljena. Govornik je končno naglašal, da mu je naš cesar danes zopet zatrdjeval, da se ne prestando trudi, da bi dosegel mir. Zaključil je z besedami: Naj bi se plemenite želje našega vladarja kmalu izpolnile.

Slovenski poslanec dr. Rybar je naglašal, da pomeni izjava vlade veliko razočaranje za zbornico in sploh za vso monarhijo. Prepričani smo lahko, da naš cesar, ki si je tako naglo pridobil simpatije avstrijskih narodov, ne bo vladal po vzgledu kakega samodržca, ampak da postane ljudski vladar. S takimi izjavami se mu gotovo ne služi. Posebno Jugoslavlani si ne bodo dali odvzeti pravice samoodločevanja v tej državi. V Avstriji moramo priti do sporazuma, do notranjega miru, ako hočemo napram inozemstvu nastopati s potrebnim povdankom in doseči zunanji narodni mir. Govornik je končal z besedami: Demokracija bo zmagala in nam priborila tu-

di trajan mir. (Živahno odobravanje pri Jugoslavlanih.)

Poljak Londzin povdarja razveseljivo dejstvo, da se je sv. Oče že takoj ob začetku vojske potegnil za mir in še sedaj vedno deluje in se ne prestando trudi, da bi se čimprej končalo nesmiselno prelivanje krvi. Žal, da napori sv. Očeta niso dosegli zaželjenega uspeha; vendar pa je sv. Oče toliko dosegel, da se je olajšala usoda vojnih vjetnikov in da se izmenjavajo invalidni vjetniki. Vsi narodi mu zato morajo biti hvaležni.

Dunajski krščanski socialci Mataja je povdarjal, da je ravno katoliška vera tista vez, ki spaja avstrijske narode. Morajo se pa tudi obnoviti idealne vezi, ki so pred vojno združevale katolike raznih držav. Če se bo to storilo, potem je upanje, da se bodo izbrisali sledovi sovraštva, ki so nastali tekom vojske med posameznimi narodi. Ena vez je pa še ostala tudi med vojsko in to je oseba sv. Očeta, ki se ne prenehoma trudi za mir.

Ko so govorili še nekateri drugi poslanci, je bila mirovna razprava zaključena.

Prihodnja seja v torek, dne 3. julija.

Predlogi in interpelacije jugoslovanskih poslancev.

Poslanci Hladnik, dr. Korošec in tovariši so vložili predlog glede rekviriranja cerkvenih zvonov.

Poslanec dr. Verstovšek in tovariši so interpelirali skupno ministrstvo radi postopanja uradnih organov proti slovenskemu prebivalstvu in uradovanju v slovenskem delu Spodnjega Štajerja od strani nemških uradnikov, radi pristranskih konfiskacij nemških in slovenskih časopisov.

Poslanec dr. Verstovšek je nadalje interpeliral zaradi preganjanja Slovencev začetkom vojske. Navaja obširno posamezne slučaje in zahteva odločno, da se nedolžnim žrtvam da zadoščenje in najstrožje kaznujejo odgovorni činitelji, ki so povzročili te krute krivice.

Poslanec dr. Benkovič predlaga, naj se odpravijo realni fidejkomisi in naj se odškodujejo osebe, ki so bile tekom vojske politično zasledovane, po nedolžnem obsojene ali nezakonito zaprte.

Pritožbe radi rekviriranja živine.

Naši poslanci Roškar, Brenčič, dr. Susteršič, dr. Laginja in dr. Sesardič so se dne 27. t. m. pritožili pri voditelju poljedelskega ministrstva in pri ministru Höferju radi rekviriranja živine v naših krajih. Sporočili so ministrom, kako nepravilno in neenako postopajo dandanes oblasti pri odvzemanju živine. Bati se je, da bo v naših krajih vsled neprestanega rekviriranja zadan naši živinoreji za več let skoroda smrten udarec. Naj se tudi na Ogrskem rekvirira živina. Vlada naj strogo preišče in odpravi vse nedostatke pri rekviriranju živine in tudi žita. Ministra sta obljubila, da bosta vpoštevata želje in pritožbe naših poslancev.

Za oproščenja in za dopuste.

Poslanec Roškar in nekateri drugi poslanci so bili dne 27. junija pri novem deželnoobrambovskem ministru podmaršalu pl. Czappu. Opozorili so ga, da je nujno potrebno, naj se prošnje za oproščenje in dopuste kmetijskih črnovojnikov, ki so pri spravljaju žetve nujno potrebni, hitreje rešujejo; pri novih prošnjah naj se dovoli, da dotičniki ostanejo doma, dokler se prošnje ne rešijo. Minister je pos-

LISTEK.

Dr. Ivan vitez Žolger.

Na Dunaju, dne 23. junija 1917.

Uradna dunajska „Wiener Zeitung“ prinaša danes vest o povišanju sekijskega načelnika dr. Ivana Žolger v viteški stan. Vest, ki je že nekaj časa preje krožila po časopisih, se torej oficijelno potrjuje.

Z veseljem beležimo to vest in s ponosom zremo na odlikovanega, ki je naš rojak iz Stajerskega. Ter se je vsikdar, tudi kazal kot takega. Dr. vitez Žolger velja v dunajskih uradniških in znanstvenih krogih za izreden talent in menda mu to ne manjša ugleda, da se je do visokega mesta, ki ga zavzema v predsedstvu ministrskega sveta, povzpел iz lastne moči brez vsake protekcije.

Dr. Ivan Žolger se je porodil leta 1867 v Devini pri Slov. Bistrici. Svojega rodu do danes ni poznal in rad zahaja v svojo prelepo domovino, solnčno Južno Stajersko. Dopršivši gimnazijske študije, posvečal se je na vseučiliščih v Građu in Parizu politični veđi. Leta 1894 je vstopil na Stajerskem v politično službo ter služil dalj časa pri okrajnem glavarstvu v Ptuju. Leta 1895 je bil promoviran v Građu sub auspiciis imperatoris za doktorja prava; leta 1898 so ga pozvali v naučno ministrstvo. Odtod je prišel v tiskovni oddelek ministrskega sekretariata ter bil leta 1902 imenovan za ministrskega podtajnika. Kmalu potem, menda leta 1903, se je dr.

Zolger z delom o „avstrijskem odredbenem pravu“. (Österreichisches Verordnungsrecht), ki je bilo leta 1898 izšlo ter vzbudilo vseobčo pozornost, habilitiral za privatnega docenta na dunajskem vseučilišču.

Ko se je v ministrskem predsedstvu izkazala potreba posebnega državnopravnega oddelka, mu je bil dr. Žolger pozvan na čelo. Ta oddelek si je pod njegovim vodstvom pridobil sčasoma velik vpliv, posebno ker so se v njem stekale tudi zadeve tičočee za nagodbe z Ogrsko. Ta snov je dovedla dr. Žolgerja do najintenzivnejših preiskavanj vseh zgodovinskih, državnopravnih, da celo terminoloških vprašanj, ki so v zvezi z nagodbo. Vsled svoje temeljitosti je spoznal dr. Žolger, da so prava podlaga avstrijsko-ogrške nagodbe ogrski zakoni in se torej pričel učiti ogrskega jezika, ki si ga je v kratkem tako prisvojil, da je s sigurnostjo tolmačil najtežja terminološka in pravna določila itak že zverženih ogrskih državnopravnih zakonov. Sad teh študij je znamenito delo „Državnopravna nagodba med Avstrijo in Ogrsko“, ki je izišla v Lipskem leta 1911 pri Dunker in Humboldt. Knjiga je bila epohalnega pomena, ker je nudila avstrijskim državnopravnim krogom: prvič dosloven in kritičen prevod besedila ogrskih zakonov.

Dr. Žolger je bil odslej pri nagodbenih pogajanjih z Ogrsko desna roka vsakega avstrijskega ministrskega predsednika, pa tudi v drugih državnopravnih vprašanjih merodajen in mnogokrat odločilen svetovalec. Njegovo delovanje se je opetovano priznalo z napredovanji in odlikovanji — dr. Žolger je vitez Leopoldovega reda, reda železne krone III. vrste in Franc Josipovega reda. Se le leta 1915 je

bil imenovan sekijskim predstojnikom; sedaj pa ga je Nj. Veličanstvo povišalo v viteški stan.

Dr. Ivan Žolger je socialno in umstveno eden prvih naših mož; živeč v srečnem zakonu, vzgaja, čast mu bodi, svoje tri ljubke otroke vseskozi v slovenskem duhu ter je tako vzgled marsikateremu našim, ki, posebno na Dunaju in na višjih mestih, radi pozabljajo narod in domovino, ki sta jih rodila. Z odprtim srcem in jasnim zanimanjem zasleduje dr. Žolger slovenske težnje ter pomaga, kjer le more. Državniku, znanstveniku in zvestemu svojemu sinu čestita danes narod slovenski na njegovem zaslužnem povišanju v viteški stan ter mu želi, še obilo vspohov in sreče.

Žveplenke.

Prof. Fr. Pengov v „Mentorju.“

(Konec.)

Morda si že videl krasno blesteče S-kristale, ki jih dobivajo zlasti v ognjeniških (vulkanskih) pokrajinah; v prodajalni pa dobiš S lahko v nepravilnih gručavih kosih sivkaste barve ali pa v palicah do 25 cm dolgih ali kot žvepleni cvet, rahel, lepo rumen prah.

Kjer so starokopitni, neveščiči čebelarji, tam rabijo še žveplen papir ali žvepleno platno, 2—3 cm široke trakove, pomočene v raztopljeni S, a tudi izkušen vinotržec rabi te stvari za žveplanje sodov, — da se jih ne prime plesnoba.

lanca zelo prijazno sprejel in je obljubil, da bo te kmečke želje dalekosežno vpošteval.

Pri cesarju.

Cesar je dne 28. in 29. junija sprejel celo vrsto parlamentarcev. Dne 28. junija sta bila med drugimi pri cesarju načelnik Češkega Svaza Stanek in zbornični podpredsednik vitez Pogačnik. Cesar se je s Stanekom pogovarjal o čeških narodnih zadevah. Stanek se je po avdijski izrazil: „Sem zelo zadovoljen, mi imamo res pravega ljudskega cesarja.“ Vitez Pogačnik je cesarju obširno poročal o političnih ciljih Jugoslovanskega kluba in sicer posebno glede tega, da se doseže jugoslovanska narodna avtonomija. Cesar je odgovoril, da že kmalu namerava preustrojiti ministrstvo. Pogačnik je povdarjal, da smatra preustrojitev vlade z ministri-rojaki, ne kot umestno, pač pa bi želel, da se za posamezna strokovna ministrstva določijo poslanci raznih narodov in da se število teh ministrstev po ogrskem vzorcu pomnoži. Dne 29. junija je cesar sprejel hrvaškega poslanca Spinčiča, kateri mu je poročal o razmerah na Primorskem. Ta dan so bili v avdijski še razni drugi poslanci ter predsedstvo gosposke in poslanske zbornice.

V torek, dne 26. junija, je cesarica v potarni avdijski sprejela poslanca Spinčiča.

Dr. Ravnihar — Markhl.

Nemškonačionalni poslanec Markl je izrekel o čitek, da je izjava, ki jo je podal poslanec dr. Korošec v seji dne 30. maja, enaka izjavam jugoslovanskih odborov v inozemstvu, zlasti v Londonu in Chicagu, in je samo radi lepšega zavita v nekaj patriotski plašč. Ljubljanski poslanec dr. Ravnihar je dne 24. junija v imenu Jugoslovanskega kluba odgovoril Markhlu, da je njegov očitek nizkotna denunciacija. Radi tega je Markhl poslal dne 26. junija k dr. Ravniharju kot priči poslanca grofa Barbo in Neunteufela, ki sta zahtevala zadoščenje. Dr. Ravnihar pa je prijavil kot svoji priči poslanca dr. Rybara in Čingrija. Te priče se posvetujejo, kako bi se rešila ta zadeva.

Italijansko bojišče.

Na celi fronti le manjša vojna podvzetja. Vseled grozne vročine so večji boji skoroda nemogoči. Pri Gorici in v gorovju Plöcken postaja oganj sovražne artilerije vedno živahnos.

Cesar na tirolskem bojišču.

Dne 25. junija je cesar Karel zopet odpotoval na južnotirolsko bojišče in je naslednji dan obiskal naše postojanke v Suganski dolini in na ozemlju Sedem občin. Dne 27. junija opoldne se je cesar vrnil na Dunaj, kjer ga je na zahodnem kolodvoru pričakovala cesarica Zita.

Poraba S je pa tudi sicer zelo mnogovrstna. Rabi ga živinozdravnik, Dolenjec in Vipavec za žveplanje trti proti „močnati rosi“. Mamnosek za pritrjevanje železa v kamen; veliko ga porabijo tudi za izdelovanje črnega smodnika, za krasne barve cinober in ultramarin, za vulkaniziranje kavčuka, za proizvajanje hudičevega olja itd. V novejšem času je pa izgubilo S velik del svojega pomena vsled tega, ker uporabljajo za izdelovanje žveplene kisline večinoma razne kršce (železni kršec ali pirit je že marsikomu bil v pohujšanje, mēnečemu, da je našel čisto zlato!), stari Svarcov smodnik pa izpodrivajo sedaj veliko krepkejša, modernejša razstreliva. Za to tudi močna pada njegova cena: 100 kg stane okoli 19 kron.

Z žveplom lahko napraviš celo vrsto lepih eksperimentov, ki ti pojasnijo, kaj je destilacija in sublimacija, kaj je žvepleni dvokis (SO₂), ki tako močno sili od slabe žveplenke v nos; s poskusi se lahko prepričaš, kakšno krepko belilo za organske tvarine (volno, slamo, vrhove pletenine), pa tudi kako izborno razkužilo (desinfekcijsko sredstvo) imaš v poniznem S.

Ce si kupiš v drogeriji za malo vinarjev lakmusovega papirja, se lahko s poskusom prepričaš, kako kisline (SO₂ n. pr. ali domači očet) pordečijo modri lakmusov papir. Pri ušetih poskusih se rabi žveplena kislina, pri kateri pa moraš biti silno previden in jo imeti dobro zaprto, da ne pride mlajši bratec do nje, lahko v svojo največjo nesrečo.

Sv. pismo omenja na mnogih mestih S kakor simbol kazni. Znan ti je dobro dušeči vonj žveplene-ga dvokisa, gorečega S-a, ki tako škodljivo vpliva na pljuča in te v večji meri vdihan lahko zaduši. — Pri gorečem žveplu se družijo muka pekočega ognja s strašnim občutkom zadušnja. V 1. Mozevi knjigi, (19. 24) bereš, kako je kaznoval Bog mesenosti vdana mesta ob Mrtvem morju: „Tedaj je deževal Gos-

Rusko bojišče.

V Galiciji so se razvili živahnosji boji. Posebno na črti vzhoda, od Lvova nastopa ruska artilerija in infanterija vedno močnejše. Ti napadi pa se še ne morejo smatrati kot začetek ofenzive. Na rumunski fronti mir.

Francosko bojišče.

Na beli flandrijski črti ljudi boji. Pri kraju Opy se je Angležem po krvavih bojih posrečilo vdreti v prve nemške črte. V Charabagni se je pa Nemcem posrečilo vdreti v prve francoske črte, istofako na črti Malancourt—Avocourt zahodno od Verduna.

Vojno posvetovanje v južni Franciji.

Splošna četverosporzumova ofenziva. Vojna podvzetja v Mali Aziji in Palestini.

V južnovzhodno-francoskem mestu Saint Jean-de-Man-Etienne (blizu italijanske meje) se je zadnje dni vršilo vojaško posvetovanje, katerega so se udeležili generalisim Cadorna, angleški general Radcliffe in francoska generala Foch in Perrin. Čeravno se o vspehih tega posvetovanja silno malo poroča, vendar je gotovo, da sta se Cadorna in Foch zedinila glede načina skupnega delovanja francoskih in italijanskih čet pri pričelih vojnih podvzetjih v Mali Aziji in v Sveti deželi. Vojskovodje so tudi premotirili položaj, ki je nastal na Balkanu zavoljo najnovejših dogodkov v Grčiji. Preštudirali so tudi načrte splošne ofenzive, ki jo morajo zavezniki zdaj istočasno pričeti, posebno, ker je toliko kot gotovo, da bo tudi Rusija kmalu v stanu, pričeti od svoje strani z ofenzivo.

Angleški socialisti nočejo v Stockholm.

„Daily Graphic“ poroča, da je izvršilni odbor angleške socialistične stranke odklonil vabilo petrograjskega vojaško-delavskega odbora, naj se udeleži konference v Stockholmu.

Turška bojišča.

V Palestino nameravajo prodirati od dveh strani: Angleži od južne, Francozi in Italijani pa od severne strani. Angleški zrakalovci so vrgli 70 bomb na Oljsko goro pri Jeruzalumu, ki pa baje niso povzročili nobene škode.

Grčija bo napovedala Bolgariji vojsko?

Budimpeštanski list „Az Est“ poroča iz Lugana: Pričakuje se, da bo Grčija na podlagi med Grčijo in Srbijo sklenjene pogodbe napovedala Bolgariji in Turčiji vojsko.

pod nad Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj z neba.“ Na podoben način opisuje sv. pismo peklenške kazni. Satan in njegovi privrženci „bodo trpinčeni z ognjem in žveplom . . . in dim njihove muke se bode dvigal kvišku v vso večnost.“ (Skr. raz. 14-11.)

Oba, S in P, in še nekatere druge prvine — zmisli se le na čudoviti ogleneč C, ki nastopa v naravi kot lesno oglje, kot šota, premog, kot grafit v svinčniku, pa tudi kot demantni briljant na cesarski kroni — se odlikujejo pred ostalimi tovariši-elementi po svoji čudoviti alotropiji (spremenljivosti). To različnost oblik pri eni in isti prvini si razlagamo na ta način, da pravimo: pri vsaki različici se družijo atomi na drugačen način v molekule. Kaj bolj natančnega pa o tem ne vemo in vsa prikazen nosi še danes na čelu pečat skrivnosti. Zakaj se pač družijo atomi na različne načine v bratsko kolo? Zakaj ima spremenjena grupacija atomov za posledico tako dalekosežne spremembe v snovi in njenih lastnostih kakor so n. pr. razlike med črnim premogom in demantom, med belim, rdečim in črnim fosforjem? Vse to bo ostalo najbrž še dolgo uganka, četudi vsled analogije z drugimi naravnimi skrivnostmi že danes ni za našo predstavo več posebna težava. Naravne skrivnosti so predpogoje višjih skrivnosti razodenja. Ako imajo že vsakdanje snovi toliko skrivnostnega v sebi, koliko nepojmljivega mora vsebovati še le razodetje nadnaravnih resnic? Nekatero naravne skrivnosti bodo pač ostale do konca časov nepojasnjene. Ko bodo učenjaki že natančno poznali ustroj molekul, proučili do dna sile, ki vežejo atome med seboj, ko bodo znane do zadnje trohice zadnje sestavine atomov, praatomov, kdo nam bo vedel takrat povedati, kaj je snov teh praatomov, kaj da so one sile, ki izhajajo iz praatomov. To naj bi pomislili oni, ki bi radi iz našega nadnaravnega razodetja izločili vse skrivnosti.

Venizelosovo ministrstvo.

Venizelos je dne 27. junija sestavil novo grško ministrstvo, v katerem je on prevzel predsedstvo in vojno ministrstvo. Ministrstvo je dne 27. junija položilo prisego v roke kralja Aleksandra.

Politične vesti.

„Marburger Zeitung“ besni. Povračajo se ji slični napadi togote in besnosti kakor v poletju 1914. Takrat ji je začetek vojske tako razburil in zmedel živčevje, da je odkrila vse tiste tajne instinkte, ki počivajo na dnu njenega srca in v sreih tistih ljudi, ki verujejo njen vsenemški evangelij. Letošnjo politiko pa jo je zasedanje avstrijskega parlamenta popolnoma spravilo iz ravnotežja. Ker imajo slovanski poslanci večino v državnem zboru in ker ti poslanci zahtevajo pravico in enakopravnost tudi za svoje narode ter te svoje zahteve tudi uspešno in spretno uveljavljajo, „Marburger Zeitung“ kar piha in sika nevolje in jeze. Najprej je obrcala nemške poslance, ko je zahtevala, da se ne sme noben stari poslanec več voliti, ker so vsi nesposobni. Potem je začela pe-ne svoje ljutosti brizgati proti poslancu dr. Korošču, kot voditelju Jugoslovanskega kluba. Ker absolutno potrebuje kakšno osebo, na kateri bi si rada ohladila svojo jezo, si je zato izbrala dr. Korošca. In ker poklicana roka ne poseže vmes, da bi napravila konec hujskariji, se z vztrajno ljutostjo zaletava vanj. V svoje svrhe izrablja nek pismeni odgovor nekdanjega domobranskega ministra Georgija na pritožbe raznih poslancev proti vojaški oblasti. Ta odgovor ne vsebuje nobenih stvarnih pojasnenj, ampak nekaj splošnih fraz, kakor: plameneč protest i. t. d. Je pa ta pismeni odgovor tudi čuden po svojem postanku, zakaj datiran je z dne 23. junija, torej z dnevom, ko Georgi sploh ni bil več domobranski minister. Da pa so bile Korošceve pritožbe zoper nekatere zastopnike vojaške oblasti stvarno popolnoma utemeljene, to zdaj dokazuje sedanja vlada sama. Zakaj vlada je v seji državnega zbora dne 28. junija vložila predlog, da se naj odpravijo vojaška sodišča za civilne osebe izven vojnega ozemlja in da se naj tudi za vojno ozemlje ta sodišča zakonito preuredijo. Kakšno je bilo postopanje teh sodiščev, dokazuje „Grazer Tagespost“ na nekaterih slučajih, ko piše dne 29. junija: „Globokosegajoči nemir se je polotil širokih ljudskih slojev, ki so se le zadnje dni izvedeli za nekatere debele slučaje vojaškega sodstva. Gre ne za strankino, ampak za ljudsko stvar: Nek zasebni uradnik je bil zavoljo razširjenja neke pesmi, ki jo je objavila „Neue Freie Presse“, obsojen na smrt na vešalih in le cesarska milost mu je rešila življenje. Ne manj drastična je zgodba gospe Ivane Hohenwarter iz Reisahna na Koroškem, o čemer je več poročal dunajski socialnodemokratski list. Gospa Hohenwarter, najemnica gostilne Rizzi v Kotljah, je 3. marca 1916 krepko kritizirala prehrano vojaštva in dostavila nekaj nerodnih opazk, kakršne je v teh letih z isto oostrostjo napravil tudi marsikdo drugi. To je bilo 3. marca, 4. marca pa je vojaški nagli sod gospo obsodil k smrti na vislicah, in ker so na zadnje vendar našli nekaj olajševalnih razlogov, je isti dan smrtna kazen bila spremenjena v kazen 5-letne težke ječe. Drug slučaj: Nek delovodja v Imstu na Tirolskem je bil obsojen na 4 leta težke ječe, katero kazen sedaj trpi v Karlavi, ker je nek stari brezceni koledar s podobama zavezniških cesarjev potegnil z zida. V vseh teh slučajih je takozvano pravosodje bilo utemeljeno na gradivo, ki ga je oskrbelo lazeče ovadstvo. In vojaško pravosodstvo je z zamenjavo moči in pravice, z zamenjavo, ki leži v njegovem bistvu, prišlo do razsodb, ki danes vzbujajo zgražanje. Prava olajšava je, da imamo sedaj mesto, namreč parlament, kjer je tudi za vojaško pravosodje sodišče, kjer je tožnik in „sodnik.“ „Tagespost“ potrjuje in dokazuje, da je imel poslanec dr. Korošec popolnoma prav, ko se je pritožil zoper nekatere predstavnike vojaške oblasti v naših deželah. „Marburger Zeitung“ pa bo seveda besnela naprej, kakor kakšna histerična, napol ponorela babura.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ o jugoslovanskem vprašanju. „Wiener Allgemeine Zeitung“, piše v svoji sobotni izdaji: Odličien politik se je izrazil o trenutnem političnem položaju tako-le: Sestava razširjenega kabineta se je morala ponesrečiti, ker ni bilo dovolj časa, da bi dozorel ta sicer hvalevredni načrt. Treba je bilo, da se omeji vse kompetence posameznih ministrov brez portfelja. Ta načrt se je pa moral opustiti, ker je bilo premalo časa na razpolago in sedanji čas za to še ni bil zrel. Tudi je imela Clam-Martiničeva osebnost mnogo nasprotnikov. Zato se je moral opustiti ta načrt, ki je bil, kar se enkrat ponavljam, jako hvalevreden. Eno je pa gotovo: Ideja, da bi bile posamezne avstrijske narodnosti zastopane v ministrstvu, se bo zopet povzela, ker je neprecenljive vrednosti že z ozirom na zunanji položaj in na bodoča mirovna pogajanja. Neizmerno važno je, da gremo k mirovni konferenci v popolni zavesti, da smo si na čistem glede vseh naših narodnih vprašanj in smo jih že rešili v drža-

vi. Mi moramo n. pr. rešiti jugoslovansko vprašanje, predno gremo na mirovno konferenco, da nam ne bo treba še le tam čuti od naših nasprotnikov, kako se naj poizkusi rešiti to vprašanje. — Javna tajnost je, da ima „Wiener Allgemeine Zeitung“ ozke zveze z našim zunanjim ministrstvom.

Jugoslovanski minister. Bivši minister Urban je izjavil pred dnevi, da za časa mirovnih pogajanj Avstrija mora imeti jugoslovanskega ministra. Če ne bi imeli tega ministra, bi nas četverosporazum prisilil, da uredimo naše razmere na jugu monarhije tako, kot bi hoteli naši sovražniki. — Nemci sami že uvidevajo, da se jugoslovansko vprašanje mora rešiti.

Vsenemci v Nationalverbandu. Vsenemski poslanci so sporočili načelnstvu Nationalverbanda, da vstopijo v Nationalverband, a da hočejo slejkoprej čuvati svojo strankarsko samostojnost. Ob enem zahtevajo, da so zastopani v načelnstvu Nationalverbanda in da smejo k sejam klubovih načelnikov pošiljati svojega zastopnika.

Veliki nemiri in izgredi v Budimpešti. Dne 27. junija je prišlo v Budimpešto do velikih nemirov in izgredov zaradi volilne preosnove. Po zborovanju, na katerem se je prav ostro govorilo, se je proti 8. uri zvečer valilo kakšnih 20.000 delavcev in drugih oseb proti hiši, v kateri se nahajajo klubovi prostori Tiszove stranke. Delavci so nesli v sprevedu črno krsto z napisom: V tej krsti leži Tiszova volilna preosnova! Demonstranti so metali kamenje na poslopje, v katerem se nahajajo klubovi prostori in pobili vse šipe. Tudi sosedna poslopja so zelo trpela. Izgredniki so tudi vdrli v prodajalne, katere so oropali blaga, v notranjosti pa poškodovali pohištvo. Več kakor 200 prodajalnih je bilo oropanih in blago deloma ukradeno in odnešeno, deloma pa uničeno. Čez 80 kavarn je bilo poškodovanih, šipe, pohištvo itd., vse je razbito ali pa odnešeno. V vseh mestnih delih so izgredniki povzročili velika opustošenja. Se le proti 11. uri zvečer je nastal mir. Policija in vojska ni moglo ničesar opraviti. Notranji minister Ugron je policijskega poveljnika v Budimpešti odstavil od službe. Povzročena škoda znaša več kakor 1 milijon K.

Tedenske novice.

Cesar in cesarica v Monakovem. Danes, dne 30. junija, sta cesar in cesarica odpotovala v Monako na obisk k bavarski kraljevi rodbini. Zvečer se vrneta zopet na Dunaj.

Zalostna obletnica. V četrtek, dne 28. junija, je bila tretja obletnica žalostne smrti nepozabnega prestolonaslednika Franc Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Zofije Hohenberg. Cela Avstrija in posebno pa mi Jugoslovani smo se tega dne s pobožno molitvijo spominjali duše visokega rajnega in tuga nam je polnila srce, ko nam je prihajal na misel oni žalostni dogodek, ko nam je morilčeva roka ugonobila tako drago bitje, ki je ljubilo naš narod. Nesmrtna slava visokemu mučeniku Francu Ferdinandu!

Odlikovanje. Naš rojak g. major J. Zwirn je bil odlikovan z redom železne krone III. vrste z vojnim okraskom in meči. Srčno čestitamo!

52letnico mašništva je obhajal na Petrovo č. o. Emil Simič, frančiškan iz Cakovca. Jubilantu, ki je dobro poznan tudi na Slovenskem Stajerju, naše čestitke!

Slovenska služba božja na Dunaju se vrši od slej vsako nedeljo in praznik v I. okraju, Annagasse, v cerkvi sv. Ane, dohod od Kärntnerstrasse, ob 4. uri popoldne. Dunajske Slovence in Slovenke te po vabimo k obilni udeležbi!

Od Mure in ne od Drave! Obmejni Slovenec nam piše: V kranjskih in primorskih listih zadnji čas opetovano čitam, da se naj dajo „Slovenecem od Drave do Adrije“ njih narodne pravice. „Ves slovenski narod od Drave do Jadranskega morja mora biti združen“ itd. Tako so pisali in še pišejo te dni slovenski dnevnik „Slovenski Narod“, „Slovenec“ in „Edinost.“ Ne morem se dovolj čuditi temu, da se našemu slovenskemu ozemlju, ki mu je nemštvo že itak dovolj utesnilo meje, od nas samih ne imenujejo prave meje. Saj tudi severno od Drave prebivajo Slovenci in sicer po celih Slovenskih goricah, v Medmurju in Prekmurju, na Kozjaku in tje do Lipnice, Zelenega Travnika in preko Arveža, na levem bregu Drave do Spodnjega Dravograda in še dalje prebivajo Slovenci. V ozemlju med Muro in Dravo živi čil in zdrav slovenski rod. Tu prebiva zavedno slovensko pleme, ki se ne mara zaslužiti tujcu in tudi ne mara tistih, ki bi ga skušali zarobiti vladi, ali našim narodnim neprijateljem. Tudi mi pripadamo Sloveniji in sicer s popolno pravico, ker se zavedamo svojega rodu, smo mu zvesti in hočemo taki ostati! Kot obmejni Slovenec pozivam slovensko ča-

sopisje, da ne imenuje več Slovencev samo med Dravo in Adrijo, ampak med Muro in Adrijo.

Poziv dijaštvu! Češki listi vabijo dijaštvo k manjšinskemu narodnemu delu. Iz dna sreča žele, da bi bilo češko dijaštvo svojemu narodu zopet to, kar mu je bilo nekdanj: vzgled navdušenega, nesebičnega in neumornega narodnega in kulturnega delavca. Naj hodi zopet med ljudstvo, naj razširja in budi samozavest in narodnostno misel med otopelimi, brezbriznimi ljudskimi vrstami. Dijaštvo naj razplamti in oživi pojemajoče zaupanje v narodovo bodočnost. Počitniški program dijaka naj, kakor že nekdanj, obsega vse one panoge obrambnega in kulturnega dela, ki je pred leti bil ideal dijakov. Zbiranje denarnih prispevkov narodnim društvom, pridobivanje novih članov, ustanavljanje ljudskih knjižnic itd.: ta stremljenja naj zopet polnijo srca mladih delavcev. Marsikomu izmed nas vzbujata ta poziv spomine na ono dobo, ko je tudi naše dijaštvo z vso vneto in z velikim vspehom vršilo svoje počitniško delo. Bilo je potrebno takrat, ali morda nikdar še ni bilo tako potrebno, kakor je ravno sedaj! Poziv češkemu dijaštvu — poziv našemu dijaštvu!

Zena in narodnost. Češka rodoljubkinja Ljud. Dostal je obelodanila v listu „Venkov“ oklic na češko ženstvo, v katerem poziva vse češke žene in mladenke, naj se z vsem srcem in telom posvetijo delu za narod. Veliki, težki časi nas čakajo. Deci je treba od rane mladosti vsaditi v srca čisto češko-slovansko misel, ohranjevati je treba s primerno vzgojo v otroški duši narodno zavest, v poznejši dobi buditi v mladi duši narodni ponos. Vse, kar je tujega v našem narodu, moramo odpraviti. — Tako govori o češke žene!

Porotna sodišča. V seji ustavnega odseka dne 27. junija je socialdemokratski poslanec Pernerstorfer stavil predlog, naj se naredbe po § 14 o porotnih sodiščih preklicajo. Predlog je bil sprejet s 30 proti 5 glasovom.

Oddaja cerkvenega kovinastega orodja. C. kr. deželni konservatorski urad za Stajersko naznanja, da je od vlitih bronastih cerkvenih svečnikov treba oddati samo čisto navadne svečnike, ako nimajo posebne starostne vrednosti. Vse druge dragocenejše izdelke — večinoma vse izdelke trdke Samassa — pa se za sedaj smejo še brez potrdila obdržati.

Pet milijard 6. vojnega posojila. Kolikor je dosedaj znano, je bilo v Avstriji podpisanih okroglo 4909 milijonov kron 6. vojnega posojila, torej približno za ½ milijarde več kot 5. vojnega posojila. Ogrri so zbrali 2½ milijarde 6. vojnega posojila.

Gospodarske novice.

Vinske cene. Ker hoče osrednja komisija za določevanje cen za novo vino letnika 1917 nastaviti ravnalne cene, sta slovenska poslanca Roškar in Jarc stavila na poljedelskega ministra vprašanje, kako misli vlada v tem oziru postopati. Neobhodno potrebno je, da se doseže enakost pri nas in na Ogrskem. Drugače se zopet ponovi, kar se je dogajalo letos, da se je namreč ogrsko vino prodajalo k nam po ceni do 4 K za 1 liter, naši vinogradniki pa so bili kaznovani, ko so prodajali vino za 1 K 50 v in višje. Take predpavice druge državne polovice so krivične! Tudi je zahteval poslanec Jarc pojasnila, ali se hoče vlada ozirati na različno kakovost vina zaradi različnih vrst in leg. Tudi bi bilo treba vpoštevati, da se deloma prodaja mošt, deloma pa vinogradniki sami kletarijo vino, dokler se ne izčisti in

ga šele potem prodajo. Na vse naj bi se ozirala vlada, ako se res misli določiti ravnalne cene.

Zbirajte lipovo cvetje. Zbirajte te dni prav pridno lipovo cvetje, katero bo letos zelo dobro došlo, ker primanjkuje drugega čaja. Lipovo cvetje se bode letos zelo drago plačalo. Lekarnarji že sedaj pridno proizvedujejo za njim.

Razne novice.

Zbirka metuljev, vredna 4.000.000 K. Vašingtonski narodni muzej je kupil od Williama Schausa, ki živi sedaj v Twickenhanu, zbirko, ki obsega nad 60.000 srednjeameriških in južnoameriških metuljev, katerih vrednost cenijo nad 4.000.000 K. Schaus, ki je bogat mož, je metulje zbiral 20 let.

Srbske toplice. Pač je malo znano, da ima Srbija celo vrsto zdravnih vrelcev, kateri se niso nič razglašali, a je srbska vlada še le zadnjih 15 let zanje skromno reklamo preskrbela. V toplicah v Banji v Moravski dolini so lečilni vrelci proti revmatizmu in bezgavkam (Skrofelnom), ki imajo temperaturo 74 stop. C. Jako priljubljene so bile toplice v Arangjeloveu, čigar vrelce kneza Miloša daje jako prijetno kislavo vodo, ki se meri lahko z najbolj slovitimi studenci. Drugi viri rečenih toplic so v porabi pri boleznih dihalnih organov, bledice in ženskih bolezni. V Ribarski Banji v kruševačkem okraju so žvepleni vrelci, ki se rabijo z velikim uspehom pri katarju. V toplicah v Lomnici, ki so blizu Kruševca, v romantični dolini srbskih alp, je vir z dvojnogličastim sodnatim napojem na dan Loznica, blizu bosanske meje v severo-zapadnem kotu Drine, ima železnate in žveplenaste studence. Brestovačka Banja blizu ječearske trdnjave ob bolgarski meji, ima šest žvepljenih vrelcev, ki služijo v zdravljenju tuberkuloze in ali Aleksinec med Moravo in Timokom slovi kot toplice za kožne bolezni. Niš, na reki Nišavi, nekdanji Naissus, je bil znan kakor zdravilišče še starim Rimljanom.

Dopisi.

Maribor. V četrtek, dne 28. junija, popoldne so železničarji v delavnica južne železnice in kurilnice nenadoma ustavili delo in so v dolgem sprevedu, v katerem je bilo 1800 oseb, korakali skozi mesto pred okrajno glavarstvo, kjer je odposlanstvo železničarjev predložilo okrajnemu glavarju svoje zahteve. Delavci zahtevajo večje draginjske doklade ter več in boljše moke, oziroma kruha. Ko je glavar odposlanstvu obljubil, da bo želje železničarjev predložil namestništvu, se je sprevedl pomikal zopet nazaj na desni breg Drave.

Maribor. Tukajšnje nemško društvo „Deutscher Wählerverein“ ima danes, v soboto, dne 30. junija, ob 8. uri zvečer, v Gambrinovi dvorani svoj letni občni zbor. Na dnevnem redu so društvene volitve. Ba je nameravajo v društvu temeljito pomesti, ker je bilo dosedanje društveno vodstvo vse pre malo nemško-nacionalno.

Celje. Mestni magistrat naznanja, da se je že začelo sekati drevje v mestnih gozdovih pri Sv. Jožefu. Družba posekanih vej in suhljadi se bo vršila vsako nedeljo ob pol 11. uri predpoldne. — Mestni magistrat nadalje naznanja, da se ima v zalogi večjo množino bakrene galice, ki se jo bo vinogradnikom oddajalo. — V zadnji seji je mestni svet glede gradbe nove Marijine cerkve sklenil, da se glede tega vprašanja najpoprej sporazumi z ordinarijatom in z državnim uradom za spomenike.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Velikanstva

32. c. kr. državna loterija

za vojaške dobrodelne namene.

Ta loterija v denarju vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

26. julija 1917.

Cena srečke 4 krone.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, poštno-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

MURE

Vredna posrednica

Vredna posrednica za, dragocenovni, srebrni in zlati predmeti po vsaki strani.

Tudi na obročih, - šestr. ozkih obrokih, - Gramofoni 20-200 K

Režneta komet. - 100 K	300
Priloga srebrna 100 K	700
Originalni omega 100 K	2000
Kuhinjska tava	100
Srednja slika	50
Porocni pretani	50
Srebrna veržice	20

Vredna posrednica

Nasl. Dietfinger Theod. Fehrenbach

urar in očalar

MARIBOR, Despotova ul. 28

Kapljem zlatine in srebra.